

BEREDSKABSPLAN FOR OVERGREB MOD BØRN OG UNGE

Forebyggelse, opsporing og håndtering

ODDER KOMMUNE

**BEREDSKABSPLAN
FOR OVERGREB
MOD BØRN OG UNGE**

Forebyggelse, opsporing og håndtering

ODDER KOMMUNE

Opdateret forår 2024

KONTAKT TIL BØRN, UNGE OG FAMILIER

Vitavej 57
8300 Odder

Hovednummer: 87803333

Akuttelefonen: 40146042

Underretning sendes til: signatur@odder.dk

Samarbejdskonsulent på dagtilbudsområdet: 30843461

Samarbejdskonsulent på skoleområdet: 20903402

Underretning sendes til: signatur@odder.dk

**Udenfor for åbningstiden skal der tages kontakt til
Politiet på 114 og der kan omstilles til
Børn - Ungevagten i Aarhus Kommune**

Hovednummer: 89402000
Følg telefonsvarerens anvisninger.

Mandag-fredag kl. 15.00-08.00
Torsdag kl. 17:30-08:30
Weekend og helligdage: hele døgnet

ACTIONCARDS side 8-14

Mistanke om overgreb begået af forældre/andre i forældres sted	8
Mistanke om overgreb begået af en i barnets netværk/en ukendt	10
Mistanke om overgreb begået af et barn under 15 år	12
Mistanke om overgreb begået af en ansat	14

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indroduktion til Beredskabsplan for overgreb mod børn og unge	6
Oversigt over actionccards	7
Indledning	16
Hvad forstår vi ved overgreb?	17
Fysike overgreb	17
§ Lovgivning ift. fysisk vold	17
§ Lovgivning ift. at børn overværer vold	17
At overvære vold	18
Seksuelle overgreb	18
Grooming	18
Sextortion	18
§ Lovgivning ift. seksuel vold	19
Psykiske overgreb	20
§ Lovgivning ift. psykisk vold	20
Ansvar og gyldighedsområder	20

Tidlig opsporing	21	Uddybende overvejelser for lederens opgave	38
Risikofaktorer	21	Vedr. sager hvor en medarbejder er mistænkt	38
<i>FIGUR:</i> Kendte risikogrupper	21	<i>FIGUR:</i> En skriftlig underretning skal indeholde	39
Symptomer og mulige tegn på overgreb	22	Sager startet af andre end kommunen	40
<i>FIGUR:</i> Kendte og typiske symptomer på at et overgreb har fundet sted	23	Håndteriing af sager med medieinteresse	40
Bekymringsbarometeret JanusCenter	24	Krisestaben	40
Den professionelle tvivl	34	<i>FIGUR:</i> Dagsorden for det første møde i krisestaben	41
Tavshedspligt og skærpet underretningspligt	34	Forebyggelse og tidlig opsporing	42
<i>FIGUR:</i> Barnets lov §133 Orienteirng af forældre eller ej? Når du har sendt en underretning Når BUF modtager underretning	35	Ansættelse og introduktion til nye medarbejdere	42
Anonymitet og samtykkebehov	36	Tidlig opsporing - den organisatoriske og ledelsesmæssige opgave	42
Mistanke og konkret viden	36	Forebyggende kapacitetsopbygning i organisationen	43
<i>FIGUR:</i> Sondring mellem tre typer af sager	36	Links og henvisninger	44
Gode huskereglere for medarbejdere og ledere	37		
<i>FIGUR:</i> Medarbejderderens 5 bud Lederens 10 bud	37		

BILAG side 46-51

Actioncard om mistanke om overgreb ved digital krænkelse

Folder fra Østjyllands Politi:
Til kommunalesagsbehandlere:
Overgreb mod børn

INTRODUKTION TIL BEREDSKABSPLANEN

I dette Beredskab står kontaktinformationer til Børn, Unge og Familier Odder kommune, Børn- og Ungevagten i Aarhus og Østjyllands politi øverst, efterfulgt af fire actioncards.

Dette så du hurtigt kan orienterer dig om retningslinjer og relevant handling.

Efter actioncards følger afsnit om Hvad forstår vi ved overgreb samt relevant lovgivning, Ansvar, gyldighedsområde og ajourføring af Beredskabsplan, risikofaktorer, symptomer på overgreb, Den professionelle tvivl, samt retningslinjer, lovgivning for underretning og sagsgangen når Børn, Unge og Familier modtager en underretning, efterfulgt af afsnit om hvorledes du som professionel skal forholde dig, leders ansvar og slutteligt forebyggelse og tidlig opsporing.

PÅ DE FØLGENDE SIDER FINDER DU 4 ACTIONCARDS:

Mistanke om
overgreb ved
digital krænkelser

SE BILAG

Mistanke om
overgreb begået af
en forældre/andre i
forældres sted

Mistanke om
overgreb begået af
et barn under 15 år

Mistanke om
overgreb begået af
en i barnets netværk/
en ukendt

Mistanke om et
overgreb
begået af en ansat

OVERSIGT OVER ACTIONCARDS VED MISTANKE OM OVERGREB

Mistanke om overgreb begået af en forældre/ andre i forældres sted	Mistanke om overgreb begået af en i barnets netværk/en ukendt	Mistanke om overgreb begået af et barn under 15 år	Mistanke om overgreb begået af en ansat
Sagerne må ikke drøftes med kollegaer - kun med leder og rådgiver fra Børn, Unge og Familier			
Barnet fortæller om overgreb, eller du har mistanke om overgreb	Barnet fortæller om overgreb, eller du har mistanke om overgreb	Barnet fortæller om overgreb, eller du har mistanke om overgreb	En medarbejder eller leder får mistanke om/viden om, at en ansat har begået et overgreb mod et barn
Barnets udsagn eller mistanke drøftes altid med leder samme dag.	Barnets udsagn eller mistanke drøftes altid med leder samme dag	Barnets udsagn eller mistanke drøftes altid med leder samme dag	Barnets udsagn, din mistanke eller faktisk hændelse drøftes ALTID med leder samme dag.
Hvis nærmeste leder ikke er tilstede, så kontaktes der opad i ledelseskæden			Hvis man ikke kan få fat i nærmeste leder - ringes der op ad i ledelseskæden
Forældre/ samboende voksne må IKKE orienteres om mistanke	Underretning sendes til Børn, Unge og Familie på signatur@odder.dk	Underretning sendes til Børn, Unge og Familie på signatur@odder.dk	Sagen må under INGEN omstændigheder drøftes med andre end din leder
Underretning sendes til Børn, Unge og Familie på signatur@odder.dk	Forældre/samboende voksne orienteres i efter aftale med Leder og rådgiver ved Børn, Unge og Familie	Forældre/samboende voksne orienteres i efter aftale med Leder og rådgiver ved Børn, Unge og Familie	Underretning sendes til Børn, Unge og Familie på signatur@odder.dk
			Leder skal ALTID kontakte fagchefen eller direktøren samme dag

Mistanke om overgreb begået af en forældre /andre i forældres sted

Barnet fortæller om overgreb, eller du har mistanke om overgreb

Barnets udsagn eller mistanke drøftes altid med leder samme dag. Hvis nærmeste leder ikke er tilstede, så kontaktes der opad i ledelseskæden.

Forældre/samboende voksne må IKKE orienteres om mistanke

Underretning sendes til Børn, Unge og Familie på signatur@odder.dk

Mistanke om overgreb begået af en forældre /andre i forældres sted

Hvad er din opgave som leder?

- Som leder er du ansvarlig for behandling af mistanken, herunder ansvarlig for at sende underretning til Børn, Unge og Familier.
- Vurder oplysningerne fra din medarbejder, herunder om karakteren af oplysningerne umiddelbart giver anledning til at underrette Børn, Unge og Familier.
- Hvis du er i tvivl, kan du kontakte Børn, Unge og Familier på 87803333 eller akuttelefonen på 40146042 og bede om vejledning i forhold til, om der skal foretages en underretning.
- Støt din medarbejder i at rumme sagen i ventetiden, mens undersøgelses- og udredningsprocessen foregår i Børn, Unge og Familier. Hvis du er i tvivl om, hvad du og din medarbejder må og ikke må tale med barnet om i denne periode, kontakt da gerne rådgiver eller ledelse fra Børn, Unge og Familier.

Hvad er din opgave som medarbejder?

- Orienter din leder om mistanken. Er nærmeste leder ikke tilstede, så kontakt opad i ledelseskæden
- Du må IKKE tale med andre end din leder om din mistanke.
- Skriv ned, hvad barnet har sagt og/eller hvilke tegn, signaler eller hændelser, der ligger til grund for mistanken – undgå at tolke på beskrivelserne.
- Hvis mistanken rejses af forældrene, en pårørende eller andre, nedskriv da vedkommendes beskrivelse af den konkrete mistanke – undgå at tolke på beskrivelserne.
- Lyt til barnet/den unge – se evt. afsnittet ”den professionelle tvivl”.
- Vis omsorg for barnet. Udvis en rolig adfærd og vis barnet, at du kan rumme det, som barnet har fortalt.

**Mistanke om
overgreb begå-
et af en i barnets
netværk
/ en ukendt**

**Barnet fortæller om overgreb, eller du
har mistanke om overgreb**

**Barnets udsagn eller mistanke drøftes altid med
nærmeste leder samme dag.
Hvis nærmeste leder ikke er tilstede, så kontaktes
der opad i ledelseskæden.**

**Underretning sendes til Børn, Unge og
Familie på signatur@odder.dk**

**Forældre/samboende voksne orienteres i
efter aftale med eder og rådgiver ved
Børn, Unge og Familie**

Mistanke om overgreb begået af en i barnets netværk / en ukendt

Hvad er din opgave som leder?

- Forældre/omsorgspersoner må IKKE orienteres, hvis du har mistanke om overgreb.
- Du er ansvarlig for at sende en underretning til Børn, Unge og Familier, hvis du vurderer, at der er mistanke om eller kendskab til overgreb.
- Hvis du er i tvivl, kan du kontakte Børn, Unge og Familier på 87803333 eller akuttelefonen på 40146042 og bede om vejledning i forhold til, om der skal foretages en underretning.
- Orienter din medarbejder om, hvorvidt oplysningerne har ført til en underretning.
- Støt din medarbejder i at rumme sagen i ventetiden, mens undersøgelses- og udredningsprocessen foregår i Børn, Unge og Familier. Hvis du er i tvivl om, hvad du og din medarbejder må og ikke må tale med barnet om i denne periode, kontakt da gerne rådgiver eller ledelse fra Børn, Unge og Familier.

Hvad er din opgave som medarbejder?

- Orienter din leder om mistanken. Er nærmeste leder ikke tilstede, så kontakt opad i ledelseskæden
- Du må IKKE tale med andre end din leder om din mistanke.
- Skriv ned, hvad barnet har sagt og/eller hvilke tegn, signaler eller hændelser, der ligger til grund for mistanken – undgå at tolke på beskrivelserne.
- Hvis mistanken rejses af forældrene, en pårørende eller andre, nedskriv da vedkommendes beskrivelse af den konkrete mistanke – undgå at tolke på beskrivelserne.
- Lyt til barnet/den unge – se evt. afsnittet ”den professionelle tvivl”.
- Vis omsorg for barnet. Udvis en rolig adfærd og vis barnet, at du kan rumme det, som barnet har fortalt.

Mistanke om overgreb begået af et barn under 15 år

Barnet fortæller om overgreb, eller du har mistanke om overgreb

Barnets udsagn eller mistanke drøftes altid med nærmeste leder samme dag.
Hvis nærmeste leder ikke er tilstede, så kontaktes der opad i ledelseskæden.

Underretning sendes til Børn, Unge og Familie på signatur@odder.dk

Forældre/samboende voksne orienteres i efter aftale med Leder og rådgiver ved Børn, Unge og Familie

Hvad er din opgave som leder?

- Vurder medarbejderens oplysninger, herunder om karakteren af oplysningerne tyder mere på en eksperimenterende leg end på en overgrebssituation.
- Hvis du er i tvivl om ovenstående, kan du kontakte Børn, Unge og Familier eller den socialfaglige rådgiver og bede om hjælp til en nærmere vurdering af oplysningerne, herunder hvornår og hvordan forældrene orienteres og inddrages.
- Der skal ved leg og aktiviteter, der vækker tvivl og bekymring om et seksuelt overgreb/krænkelse hos forældre og personale altid foretages en underretning til Børn, Unge og Familier både på det barn, der er blevet krænket, og det barn, der har krænket.
- Ved samtalen med forældrene skal du orientere om, at der skal indsendes en underretning til Børn, Unge og Familier på hvert af børnene, så de kan få den relevante hjælp og støtte.
- Hvis der i forløbet opstår mistanke om, at et af børnene har været udsat for seksuelt overgreb fra forældre eller andre i nær relation til barnet, underrettes Børn, Unge og Familier med en særskilt underretning, uden at forældrene orienteres. Herefter anvendes proceduren vedrørende viden eller mistanke rettet mod forældre eller andre voksne i forældres sted.
- Støt din medarbejder i at rumme sagen i ventetiden, mens undersøgelses- og udredningsprocessen foregår i Børn, Unge og Familier. Hvis du er i tvivl om, hvad du og din medarbejder må og ikke må tale med barnet om i denne periode, kontakt da gerne rådgiver eller ledelse fra Børn, Unge og Familier.

Mistanke om overgreb begået af et barn under 15 år

Hvad er din opgave som medarbejder?

- Overrasker du børnene i situationen, spørg dem da på en neutral måde om, hvad de laver/leger, og hvor de evt. har set eller kender denne leg fra? Lyt til børnene og undgå at "afhøre" dem.
- Drøft din mistanke og/eller iagttagelse med din leder.
- Skriv ned hvilke tegn, signaler eller hændelser, der ligger til grund for din viden eller mistanke – undlad tolkninger.
- Hvis du har fået din viden eller mistanke fra en pårørende eller andre, skriv da vedkommendes beskrivelse ned så konkret som muligt og undlad at tolke på disse oplysninger.
- Du må IKKE tale med andre end din leder om din mistanke

Mistanke om overgreb begået af en ansat

En medarbejder eller leder får mistanke om / viden om, at en ansat har begået et overgreb mod et barn

Barnets udsagn eller mistanke drøftes altid med nærmeste leder samme dag.
Hvis nærmeste leder ikke er tilstede, så kontaktes der opad i ledelseskæden.

Sagen må under **INGEN** omstændigheder drøftes med andre end din leder

Underretning sendes til Børn, Unge og Familie på signatur@odder.dk

Leder skal **ALTID** kontakte fagchefen eller direktøren samme dag

OBS!

Der skal laves en underretning på barnet som ved andre mistanker om overgreb.

Følg actioncard for mistanke om overgreb begået af én i barnets netværk/en ukendt.

Mistanke om
overgreb begået
af en ansat

Medarbejder og leders opgaver ift. den ansatte

- Bliver en medarbejder kontaktet med en mistanke om overgreb begået af en ansat, inddrag da straks leder. Hvis nærmeste leder ikke er tilstede, så kontaktes der opad i ledelseskæden.
- Lederen beder medarbejderen om at nedskrive mistanken – gerne sammen med leder.
- Lederen vurderer de oplysninger, der er kommet i hænde, og vurderer tyngden af den skriftlige og mundtlige viden. Hvad er observeret? Hvornår er det observeret? Hvor er det observeret? Og hvilke personer er involveret?
- Lederen retter henvendelse til fagchefen eller direktøren, som vil vejlede igennem det videre forløb.
- Hvis mistanken er rettet mod lederen, skal du som medarbejder rette henvendelse til fagchefen eller direktøren, som vil overtage det videre forløb.

INDLEDNING

Det er skadeligt for børn at blive udsat for vold og seksuelle overgreb, og derfor er det vigtigt, at overgreb opdages og stoppes så tidligt som muligt.

Overgreb kan have vidtrækkende konsekvenser for børn og unge. Som fagpersoner i Odder Kommune har vi ansvaret for at forebygge, at børn og unge ikke udsættes for overgreb og bidrage til, at vi så tidligt som muligt bliver opmærksomme og reagerer, hvis børn og unge udsættes for overgreb.

Formålet med denne beredskabsplan er at have et redskab til at håndtere eventuelle sager om fysiske, psykiske eller digitale overgreb mod børn eller unge i Odder kommunen. Formålet er endvidere, at vi har en ensartet og professionel ramme for – og håndtering af sager om bekymring, mistanke eller konkret viden om seksuelle, psykiske, digitale overgreb og vold mod børn og unge.

Beredskabsplanen henvender sig til alle faggrupper, der har kontakt til børn og unge under 18 år. Alle ansatte i Odder kommune skal være bekendt med beredskabsplanen.

I denne beredskabsplan omfatter ordet overgreb både fysiske, psykiske og seksuelle overgreb, det at børn overværer vold samt nogle former for digitale krænkelser. Børn der overværer vold mellem deres forældre eller en anden primær omsorgsgiver, sidestilles med overgreb. Vi skal være opmærksomme på og bevidste om, at dette er lige så skadeligt for børn, som hvis volden var rettet mod barnet selv. Derudover er digitale krænkelser, grooming og sextortion også blevet en del af vores forståelse af overgreb.

Du kan blive mødt af forældre, som er bekymrede eller har en egentlig mistanke om, at deres barn har været udsat for overgreb. Generelt skal du vejlede disse forældre om, hvor de kan henvende sig med deres bekymring. Hvis du selv som medarbejder står med en mistanke eller med viden om, at et barn har været udsat for et seksuelt overgreb eller vold, så er det vigtigt, at du straks deler denne mistanke eller viden med din nærmeste leder.

Hvis du ikke kan træffe din nærmeste leder, er det vigtigt at du kontakter opad i ledelseskæden, indtil du har kontakt med en leder. Hvis du mener, at der bør ske en underretning til Børn, Unge og Familier så er det også vigtigt, at du sikrer dig, at dette sker.

DENNE BEREDSKABSPLAN ER TREDELT:

- **Håndtering ved mistanke om overgreb**
- **Forebyggelse**
- **Tidlig opsporing**

Hvad forstår vi ved overgreb?

Beredskabsplanen anvender de definitioner af forskellige typer af overgreb, som Social- og Boligstyrelsen anvender. Begreberne fysisk overgreb, at overvære vold, seksuelle - og psykisk vold er defineret jf. Social- og Boligstyrelsen. Digitale krænkelser er defineret jf. Børns Vilkår og Red Barnet.

- Fysisk overgreb
- At overvære vold
- Seksuelle overgreb
- Psykiske overgreb
- Digital krænkelser

Fysiske overgreb

Fysisk vold i nære relationer er en handling eller hændelse, hvor forælderen, den primære omsorgsgiver eller den fagperson eller frivillige, i hvis varetægt barnet er overladt, smerter eller skader barnet og krænker dets integritet fysisk og psykisk. Volden kan komme til udtryk ved handlinger som fx at slå, sparke, ruske, bide, kvæle, skolde, brænde eller forgifte barnet. Volden kan være en intenderet handling eller ske i affekt. Der kan være tale om en enkeltstående handling eller gentagne episoder. Fysisk vold er ødelæggende for eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet, og bringer dets udvikling og sundhed i fare.

Vold kan foregå på mange måder. Alt fra en lussing, skub, at blive revet i armen til spark – det er alt sammen vold. Det hele er ulovligt. Vold kan ikke gradbøjes.

Lovgivning ift. fysisk vold

Ifølge Straffeloven vil følgende blive straffet:

§ 244. Den, som øver vold eller på anden måde angriber en andens legeme

§ 245. Den, som udøver et legemsangreb af særlig rå, brutal eller farlig karakter eller gør sig skyldig i mishandling

§ 245 a. Den, som ved et legemsangreb med eller uden samtykke bortskærer eller på anden måde fjerner kvindelige ydre kønsorganer helt eller delvis

(Straffeloven, 2023)

Lovgivning ift. at børn overværer vold

Ifølge Straffeloven vil følgende blive straffet:

§ 243. Den, som gentagne gange over en periode udsætter den anden, der er nært tilknyttet husstanden, for groft nedværdigende, forulepende eller krænkende adfærd.

(Straffeloven, 2023)

Rigsadvokaten bemærker desuden:

"...at et barns overværelse af handlinger over for sine nærmeste, der opleves som ubehagelige eller chokerende, f.eks. vold eller psykisk vold, i sig selv kan være en selvstændig overtrædelse af straffelovens § 243"

(Rigsadvokatmeddelelse, 2022)

At overvære vold

At overvære vold er, når et barn ser, hører, mærker eller på anden måde oplever, at en forælder eller en anden primær omsorgsgiver udøver fysisk eller psykisk vold mod den anden forælder eller søskende. At overvære vold kan også være, når et barn latent oplever optræk til fysisk eller psykisk vold eller eftervirkningerne af voldsepisoden. At overvære vold er ødelæggende for eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet, og bringer dets udvikling og sundhed i fare.

Har et barn/en ung set en forælder slå den anden eller oplevet andre former for vold eller overgreb i hjemmet, er disse oplevelser lige så psykisk belastende for barnet/den unge, som hvis overgrebet var rettet mod barnet/den unge selv.

Seksuelle overgreb

Seksuelle overgreb er en handling rettet mod et barn, hvor en voksen, et andet barn eller en ung i kraft af magt, ansvar eller ved at have opnået en tillidsfuld relation udnytter barnet til at indgå i seksuelle aktiviteter. Seksuelle overgreb skader barnet og bringer dets udvikling og sundhed i fare. Desuden skades barnets evne til at indgå tillidsfuldt i relationer og danne et positivt selvbillede.

Seksuelle overgreb kan være alt fra sproglig chikane over digitale sexkrænkelser til fysiske seksuelle overgreb. Der er tale om seksuelle overgreb, hvis fx en person skriver grænseoverskridende seksuelle beskeder til et barn, hvis en person lokker et barn til at tænde for sit webcam og onanere til det, hvis en person presser et barn til at sende billeder af sig selv helt eller delvist afklædt, og hvis en person manipulerer eller presser et barn til seksuelle aktiviteter.

Digitale krænkelser som grooming og sextortion er også seksuelle overgreb.

Grooming

Flere og flere sager om seksuelle overgreb er startet på nettet. Ofte har den krænkende person opbygget en relation til barnet og vundet dets tillid, før overgrebet finder sted. Denne proces kaldes grooming. Som led i groomingprocessen får en krænker manipuleret barnet til at indvillige i forskellige seksuelle aktiviteter. Grooming kan både føre til fysiske og digitale overgreb. Begge former for krænkelser kan have alvorlige psykiske konsekvenser for barnet (Red Barnet, 2022).

Sextortion

Ordet sextortion er sammensat af ordene "sex" og det engelske ord for afpresning "extortion." Ved sextortion bruger afpresseren seksuelle eller intime billeder eller videoer af offeret til afpresning. Offeret skal eksempelvis betale penge, sende flere intime eller ubehagelige billeder/film til afpresseren for at undgå, at afpresseren offentliggør billederne (Red Barnet, 2022).

Deling af billeder og videoer uden samtykke, hvor der ikke indgår seksuelt materiale, er som udgangspunkt ikke omfattet af beredskabsplanen for overgreb.

Deling af billeder og videoer uden samtykke er ulovligt - men det indgår IKKE i forståelsen af overgreb. Proceduren for hvordan barnet/den unge hjælpes, og sagen håndteres, er derfor anderledes. Helt konkret er det ikke Overgrebspakken med (video)afhøring af barnet, der følges, når der er tale om ulovlig deling af billeder og videoer af børn og unge. Det skal dog altid tages alvorligt, da det ofte er meget grænseoverskridende for barnet/den unge. Du kan søge hjælp og læse mere hos sletdet.redbarnet.dk, og du kan kontakte SSP-samarbejdet eller politiet for rådgivning.

Der er udarbejdet konkret actioncard for digitale krænkelser. Dette findes som bilag.

Lovgivning ift. seksuel vold

Ifølge Straffeloven vil følgende blive straffet:

§ 210. Den, der har samleje eller andet seksuelt forhold end samleje med slægtning i nedstigende linje eller med sin søster/bror.

§ 216. Den, der har samleje med en person, der ikke har samtykket heri.

§ 222, 223, 225. Den, som har samleje eller andet seksuelt forhold end samleje med et barn under 15 år. Aldersgrænsen er 18 år, hvis den pågældende er betroet til undervisning eller opdragelse.

§ 224, 225. Den, som medvirker til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har samleje eller andet seksuelt forhold end samleje med en kunde.

§ 226. Den der optager seksuelt materiale såsom fotografier, film, andre visuelle gengivelser el.lign af en person under 18 år for at sælge eller på anden måde udbrede materialet.

§ 231: For grooming straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år den, som systematisk eller ved manipulation og under udnyttelse af en på alder og erfaring beroende overlegenhed opbygger en relation til en person under 18 år med forsæt til at udsætte den pågældende for en seksualforbrydelse.

§ 232. Den, som ved uanstændigt forhold krænker blufærdigheden (blotteri, beføling, beluring, verbal uterlighed).

§ 234. Den, som sælger utugtige eller anstødelige billeder eller genstande til en person under 16 år.

§ 235. Den som udbreder seksuelt materiale såsom fotografier, film, andre visuelle gengivelser el.lign af personer under 18 år . Stk 2. og 3: Den som har eller tilgår seksuelt materiale af personer under 18 å, dog ikke hvis person i/på materialet er 15 år og har givet samtykke til besiddelsen (Kærestereglen).

(Straffeloven, 2023)

Sextortion kan straffes som voldtægt. Det er ulovligt at afpresse et barn til at udføre seksuelle handlinger på sig selv og for eksempel filme det. Selv om der ikke er direkte fysisk berøring, kan overgrebet nu straffes på lige fod med voldtægt.

(Forarbejde til Straffeloven, 2023)

Psykisk overgreb

Psykisk vold i nære relationer er et gentagende mønster af handlinger eller hændelser, hvori forælderen eller den primære omsorgsgiver formidler til barnet, at det fx er værdiløst, mislykket, utilstrækkeligt, uelsket eller uønsket.

Psykisk vold kan komme til udtryk gennem verbale og ikke-verbale handlinger, der afviser og nedgør barnet; der udnytter og opfordrer til asocial adfærd; der truer og skræmmer det; eller ved at isolere barnet, så det frarøves muligheden for at få sit behov for samspil med andre opfyldt. Den psykiske vold kan være begået af personer i barnets hjem eller af fagpersoner eller frivillige, i hvis varetægt barnet befinder sig. Psykisk vold er ødelæggende for eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet, og bringer dets udvikling og sundhed i fare.

Det psykiske overgreb består af en systematisk nedbrydning af barnets selvværd. Barnet bliver gentagen gange over tid udsat for krænkende udsagn og får oplevelsen af, at det er uønsket, uelsket og til besvær. Psykisk vold foregår ofte skjult og kan være både verbale og non-verbale handlinger.

Lovgivning ift. psykisk vold:

Ifølge Straffeloven vil følgende blive straffet:

§ 213. Den, som ved vanrøgt eller nedværdigende behandling krænker sit barn eller nogen hans myndighed eller forsorg undergivet person under 18 år

§ 243. Den, som gentagne gange over en periode udsætter den anden, der er nært tilknyttet hustanden, for groft nedværdigende, forulempende eller krænkende adfærd, herunder udøvelse af negativ social kontrol.

(Straffeloven, 2023)

Ansvar og gyldighedsområde

Det er direktøren for Børn, Uddannelse og Kultur, som er ansvarlig for dette beredskab. gældende for alle ansatte i Odder Kommunes dagpleje, vuggestuer, børnehaver, skoler, fritidsklubber samt for øvrige ansatte i kommunen, der har eller kommer i kontakt med børn og unge.

Store dele af beredskabet vil være mest relevant for ansatte, der i det daglige arbejder med børn og unge, men alle ansatte i Odder Kommune har et ansvar og skal reagere, hvis de bliver bekendt med et potentielt overgreb mod børn. Således er dette beredskab også relevant for eksempelvis hjemmehjælpere eller ansatte i den kommunale tandpleje.

Beredskabsplanen holdes ajour af direktøren for Børn og Unge og revideres eksempelvis når:

- Lovgivningen ændres eller på anden måde stiller krav om det
- Der er indikationer på, at risikoen for et overgreb forandrer sig væsentligt
- Erfaringer fra hændelser, øvelser eller risiko- og sårbarhedsanalyse tilsiger det
- Ændring af forvaltningens organisation, personalesammensætning eller ansvarsområder
- Beredskabsplanen skal som minimum revideres min. hvert 4. år sammenfaldende med revision af kommunens samlede beredskabsplan.
- Eventuelle ændringer og tilføjelser til delplanen indsendes til direktøren for Børn, Uddannelse og Kultur, der vil sikre, at en ajouføring finder sted.

Tidlig opsporing

Risikofaktorer

Der eksisterer ikke nogen udtømmende liste for hverken risikofaktorer eller symptomer på overgreb. Der er imidlertid visse, der går igen og derfor er relevante at være opmærksom på. Generelt gælder det, at hvis et barns eller en ungs persons adfærd er anderledes end, hvad man normalt kan forvente af et barn eller en ung i den pågældende alder, er der grund til at skærpe opmærksomheden. Desuden er det et faresignal, hvis et barn eller en ung person pludselig ændrer adfærd i negativ retning.

Erfaring viser, at overgreb mod børn og unge især finder sted i visse risikogrupper. Dog er det afgørende at understrege, at overgreb sagtens kan ske for børn og unge, selv om de ikke befinder sig i en risikogruppe. Ligeledes kan overgreb have fundet sted, selv om børn eller unge ikke udviser de nedenstående symptomer.

Det er imidlertid relevant at være opmærksom på, hvornår overgreb finder sted.

Nedenstående liste beskriver kendte risikogrupper. Generelt gælder det, at især udsatte børn og unge har en særlig risiko for at blive udsat for overgreb.

- Børn er særligt udsatte, hvis de vokser op med forældre, der selv er blevet krænket som børn.
- Børn og unge er særligt udsatte, når de f.eks. vokser op under ustabile familieforhold, når de oplever vold i hjemmet eller er anbragt uden for hjemmet.
- Det samme gælder børn og unge, der har dårlig kontakt til deres forældre, bliver mobbet eller føler sig ensomme.
- Børn og unge, der oplever flere skoleskift, kan være særligt udsatte, fordi de måske har svært ved at skaffe sig nye venner og skabe gode relationer til voksne.
- Børn og unge, der oplever sygdom eller død i familien, kan have større risiko for at blive udsat for overgreb, fordi deres behov for omsorg ikke dækkes.
- Også børn og unge med handicap kan være særligt udsatte for overgreb. De har ofte brug for hjælp til personlig pleje og hygiejne, og grænserne for det, som de fleste vil opleve som intimsfæren, kan let blive overskredet.
- Børn og unge der er vokset op med alkoholmisbrug i hjemmet.

Symptomer og mulige tegn på overgreb

Børn og unge har forskellige måder at reagere på ved for overgreb. Der er imidlertid nogle symptomer, der går igen, og som derfor især skal få dine alarmklokker til at ringe.

Dog skal det understreges, at børn og unge kan reagere meget forskelligt på overgreb, hvorfor de kan udvise helt andre symptomer.

På samme måde kan et barn eller en ung person sagtens udvise symptomer af en helt anden årsag.

På næste side oplistes kendte og typiske symptomer på, at et overgreb kan have fundet sted.

ADFÆRD	TEGN
Ændring af adfærd	Når der sker markante ændringer i barnets eller den unges adfærd.
Seksualiseret adfærd	Nogle børn og unge viser en seksualiseret adfærd, som ikke svarer til deres alder og modenhed.
Sociale og følelsesmæssige vanskeligheder	Eksempelvis kan et barn eller en ung person virke angst eller skræmt, være ukoncentreret, holde sig for sig selv, klæbe til de voksne eller omvendt tage afstand fra dem
Angstreaktioner	F.eks. umotiveret gråd.
Modvilje mod at være sammen med en bestemt person	Afhængigt af barnets eller den unges alder og relation til en eventuel krænker vil barnet eller den unge måske protestere imod at skulle være sammen med eller alene med en bestemt person.
Søvnløshed / mareridt	Alle kan være bange for mørke og have nætter, hvor de ikke kan sove, men søvnløshed kan være et tegn, hvis det bliver et mønster eller optræder samtidig med andre signaler.
Fysiske symptomer	F.eks. unaturlig rødmen, mærker / irritation / blødninger ved kønsorganer, munden eller endetarmsåbning, ubehag ved toiletbesøg, ufrivillig vandladning eller afføring, underlivssmerter, "uforklarlig" mavepine eller hovedpine.
Tristhed / depression og selvdestruktiv adfærd	Overgreb kan føre til stor ensomhed, hvilket kan give depressive reaktioner, hvor barnet eller den unge lukker af for omverdenen og er ked af det. Selvdestruktiv adfærd kan eksempelvis være selvmordstanker eller skære i sig selv med kniv.
Aggressivitet	F.eks. uforklarlige raserianfald, fysiske angreb på andre børn / unge / voksne. Nogle reagerer også ved hyperaktivitet, hvor der er aktivitet i et meget højt tempo.
Regression	Dette ses typisk hos mindre børn, hvor de går tilbage i udvikling eksempelvis ved at tisse i sengen, have afføring i bukserne, taler med (over)barnlig sætning, går i baglås i kendte situationer.
Manglende selvværd	At barnet eller den unge synes dårligt om sig selv og ikke tror på sig selv. Det kan komme til udtryk ved passivitet og hjælpeløshed.
Spiseforstyrrelse	At barnet eller den unge sulter sig (anoreksi) eller spiser overdrevent (bulimi).
Vedholdende tavshed	Barnet eller den unge kan have fået trusler om repressalier af deres krænker, hvis de afslører overgrebet. Det kan derfor opleves som farligt at afsløre overgrebet, hvorved barnet eller den unge tvinges til tavshed og hemmeligholdelse.
Reaktion som ved omsorgssvigt	<p>Psykisk: Mistrivsel der fører til, at barnet eller den unge bliver indadvendt, stille eller isolerer sig. Modsat kan de også blive udadvendte, aggressive og styrende.</p> <p>Fysisk: Børn og unge kan også have fysiske tegn på omsorgssvigt i form af manglende renlighed eller blå mærker.</p>

GRØN

Seksualitet som er normativ og betegnes som sund, spontan, nysgerrig, let distraherbar, eksperimenterende og som tilsvarende alder, størrelse og modenhed.

ORANGE

Seksualitet som er bekymrende ift. intensitet og hyppighed eller ikke er tilsvarende aldersmæssig og udviklingsmæssig modenhed.

RØD

Seksualitet som er krænkende eller skadelig. Dv.s adfærd som er overdreven, grænseoverskridende, hemmelighedsfuld eller tvangsmæssig.

Bekymringsbarometret er et værktøj, der kan bruges, hvis der er tvivl om, hvordan man skal tackle, eller hvor bekymret man skal være over den adfærd, barnet eller den unge udviser.

Grøn indikerer, at barnet eller den unge udviser normativ og alderssvarende adfærd.

Orange indikerer, at barnet eller den unge udviser adfærd, som kræver skærpet opmærksomhed og eventuel indgriben.

Rød indikerer, at barnet eller den unge udviser adfærd, der kræver øjeblikkelig indgriben.

På de følgende sider finder du bekymringsbarometeret fra JanusCentret.

Du kan læse mere på www.januscentret.dk

BEKYMRINGSBAROMETER
JanusCenter

NORMATIV ADFÆRD

Seksuel adfærd som er spontan, nysgerrig, lystbetonet, gensidig og let distraherbar. Seksuel leg eller aktivitet med et andet barn, som er ligeværdig med tanke på alder, størrelse og modenhed.

Adfærden reflekterer interesseret udforskning, balanceret med nysgerrighed på andre aspekter ved livet. Sørg for at tale med barnet/den unge og giv positiv tilbagemelding og information!

2 - 5 ÅR

- Udviser alderssvarende optagethed af seksualitet
- Leger seksuelle lege med jævnaldrende børn, som er præget af ligeværdighed, jævnbyrdighed, gensidighed og nysgerrighed
- Interesse i seksuelle lege afbalanceret i forhold til andre aktiviteter
- Siger frække ord
- Tager på familiemedlemmers kønsdele og bryster
- Undersøger sig selv
- Leger far, mor og børn
- Udforsker forskellene mellem drenge og piger
- Leger doktorlege med seksuelt indhold, hvor man undersøger hinanden
- Spørger om køn og forplantning
- Stimulerer sig selv ved at røre ved kønsorganer eller gnide dem mod noget
- Viser sig frem
- Kan have erektion

6 - 9 ÅR

- Udviser alderssvarende optagethed af seksualitet
- Seksuelle lege mellem jævnaldrende børn som er præget af ligeværdighed, jævnbyrdighed, gensidighed og nysgerrighed
- Interesse i seksuelle lege afbalanceret i forhold til andre aktiviteter
- Siger frække ord
- Spørger om kønsdele, bryster, samleje og om hvordan børn bliver til
- Onanerer skjult for de voksne
- Klæder sig ud som det modsatte køn
- Vil ikke have nogen ser på ved toiletbesøg, eller når det skifter tøj
- Blotter sig i leg for at være 'sej'

10 - 14 ÅR

- Udviser alderssvarende optagethed af seksualitet
- Interesse i seksuelle aktiviteter afbalanceret i forhold til andre aktiviteter
- Siger frække ord
- Onanerer skjult for de voksne – måske flere sammen
- Er interesseret i sex og forplantning mv.
- Gør alt hvad det kan for at skjule sin spirende seksualitet for forældre
- Bryder sig ikke om, at nogen ser på, når det skifter tøj eller er på toilettet
- Har stor interesse for både sit eget og det modsatte køn

15 - 18 ÅR

- Kommunikation med jævnaldrende om sex/seksualitet
- Joker om sex på en måde, som er inden for den kulturelle norm
- Seksuel aktivitet, inkl. kysse, holde hænder, berøring, gensidig onani
- Samtykke til seksuel samvær med en partner på samme alder og modenhed

Seksuel online adfærd

- Søger på nettet efter sider med seksuelt indhold og viser interesse for porno (gælder for de ældste børn i denne aldersgruppe)

Seksuel online adfærd

- Søger på internettet efter sider med seksuelt indhold og viser interesse for porno
- Ser seksuelt materiale med henblik på at blive opstemt
- Giver og modtager samtykke til at sende og modtage billeder og beskeder af seksuel karakter

BEKYMRENDE ADFÆRD

Som regel er børn og unges seksuelle adfærd sund og udviklingsmæssigt alderssvarende, men seksuelle handlinger kan også vække bekymring. Det kan være uklart, hvorvidt en adfærd er bekymrende eller ej. Som regel vil der være behov for at indhente yderligere information. Seksuel adfærd hos et barn eller en ung vækker bekymring, når:

- Adfærden ikke er tilsvarende den aldersmæssige og udviklingsmæssige modenhed
- Adfærden skiller sig ud ift. intensitet og hyppighed
- Den seksuelle adfærd er udover det for alderen ventelige
- Der er tvivl om den indbyrdes gensidighed, herunder samtykke, ønske og magtforskel

---

2 - 5 ÅR

- Udviser overdreven interesse for eller overdreven optagethed af seksuelle aktiviteter
- Foretrækker seksuelt grænseoverskridende adfærd frem for andre mere alderssvarende aktiviteter/lege
- Udviser seksuel adfærd, som adskiller sig fra andre børns/unges naturlige nysgerrighed
- Udviser ikke alderssvarende viden om seksualitet, fx påfaldende fremmelig eller voksen viden om sex
- Indgår i seksuelle aktiviteter, hvor der er tydelig forskel i alder, modenhed og intellekt imellem de børn, som indgår
- Leger seksuelle lege, som fører til beklagelser fra andre børn
- Er primus motor i de seksuelle lege
- Slikker på andre børns kønsorganer eller opfordrer andre børn til at gøre det på sig selv
- Er fikseret på sex, taler om emnet og tegner emnet meget hyppigt
- Tvangspræget onani
- Leger vedvarende med afføring
- Dæmper på trods af kraftig irettesættelse fra voksne ikke sin adfærd

6 - 9 ÅR

- Udviser overdreven interesse for eller overdreven optagethed af seksuelle aktiviteter
- Foretrækker seksuelt grænseoverskridende adfærd frem for andre mere alderssvarende aktiviteter/lege
- Udviser seksuel adfærd, der adskiller sig fra andre børns/unges naturlige nysgerrighed
- Udviser ikke alderssvarende viden om seksualitet, fx fremmelig eller voksen viden om sex
- Indgår i seksuelle aktiviteter, hvor der er tydelig forskel i alder, modenhed og intellekt imellem de børn, som indgår
- Leger seksuelle lege, som fører til beklagelser fra andre børn
- Er primus motor i de seksuelle aktiviteter
- Slikker på andre børns kønsorganer eller opfordrer andre børn til at gøre det på sig selv
- Er fikseret på sex, taler om emnet og tegner emnet meget hyppigt
- Tvangspræget onani
- Piller ved og gnider sine kønsdele offentligt
- Gnider kønnet mod møbler, andre mennesker el. lign.
- Bestikker, truer eller tvinger andre børn for at få dem til at deltage i de seksuelle aktiviteter
- Dæmper på trods af kraftig irettesættelse fra voksne ikke sin adfærd

Seksuel online adfærd

- Filmer sig selv under seksuelle lege
- Udviser overdreven interesse for pornografi
- Udleverer nøgenbilleder af sig selv via internettet og mobiltelefon og opfordrer andre til at gøre det samme
- Viser eller offentliggør foto eller film med sexindhold

10 - 14 ÅR

- Foretrækker seksuelt grænseoverskridende adfærd frem for andre mere alderssvarende aktiviteter
- Indgår i seksuelle aktiviteter, hvor der er tydelig forskel i alder, modenhed og intellekt imellem de børn, som indgår
- Indgår i seksuelle aktiviteter, som fører til beklagelser fra andre børn
- Indgår i seksuelle aktiviteter, som er forbundet med angst, skam og skyld
- Slikker på andre børns kønsorganer eller opfordrer andre børn til at gøre det på sig selv
- Bestikker, truer eller tvinger andre børn for at få dem til at deltage i de seksuelle aktiviteter
- Taler meget ublufærdigt om sex
- Prøver ukritisk gentagne gange at få andre børn, unge eller voksne til at berøre sine kønsorganer
- Prøver at gennemføre samleje genitalt eller analt
- Virker fikseret på sex – udover det for alderen ventelige for førpubertetsbørn
- Tvangspræget onani
- Er seksuelt indladende eller opfordrende over for voksne
- Dæmper på trods af kraftig irettesættelse fra voksne ikke sin adfærd

Seksuelt online adfærd

- Filmer sig selv under seksuelle lege
- Udviser overdreven interesse for og forbrug af pornografi
- Udleverer nøgenbilleder af sig selv via internettet og mobiltelefon og opfordrer andre til at gøre det samme
- Viser eller offentliggør foto eller film med sexindhold
- Opretter sig selv med falske oplysninger, ang. køn, alder og seksuelle detaljer i chatfora for voksne

15 - 18 ÅR

- Seksuelt aggressivt fokus i sprog og adfærd
- Overskrider andres personlige grænser
- Episoder med at belure, blotte sig, berøre jævnaldrende uden samtykke, samt vulgære bevægelser
- Ubeskyttet sex, seksuel aktivitet i påvirket tilstand, mange partnere og hyppige skift af partnere
- Sexuel aktivitet hvor der er uoverensstemmelse ift. alder og kognitivt funktionsniveau

Seksuelt online adfærd

- Udviser overdreven interesse for og forbrug af pornografi
- Udleverer nøgenbilleder af sig selv via internettet og mobiltelefon og opfordrer andre til at gøre det samme
- Viser eller offentliggør foto eller film med sexindhold
- Opretter sig selv med falske oplysninger, ang. køn, alder og seksuelle detaljer i chatfora for voksne
- Arrangerer møder med en person, som kun er kendt via internettet

SKADELIG ADFÆRD

Grænseoverskridende seksuel adfærd er skadelig både for barnet som udsættes og barnet som udfører handlingerne, og kræver umiddelbar reaktion og handling fra voksne. Skadelig seksuel adfærd bærer præg af at være overdreven, hemmelighedsfuld, grænseoverskridende, tvangspræget eller truende.

Seksuel adfærd hos børn og unge kan være skadelig, når:

- Der er forskel på magtforhold, modenhedsniveau og alder mellem de involverede
- Der gøres brug af trusler eller tvang
- Der er manglende samtykke
- Adfærden er præget af hemmeligholdelse
- Adfærden øges selv om den bliver forsøgt standset
- Den som bliver udsat for adfærden er præget af negative følelser

---

2 - 5 ÅR

- Når et offer fortæller om overgreb fx i form af orale, anale eller vaginale penetrationer eller anden intimiderende fysisk krænkelse
- Får andre børn til at deltage i seksuelle aktiviteter ved at bruge fysisk tvang eller true dem
- Udøver seksuelle handlinger mod andre, der gør ondt
- Leger kønsrolle-lege på en vred og aggressiv måde
- Finder nemme ofre – fx andre børn der er svagere
- Reagerer på krise (fx vold i hjemmet) ved at foretage seksuelle handlinger på andre børn, der ikke deltager frivilligt
- Virker ligeglad, selvom dets handlinger skader eller gør ondt på et andet barn, eller det andet barn tydeligt er ulykkeligt
- Udviser seksuel adfærd, der virker tvangsmæssig eller aggressiv
- Prøver gentagne gange at få andre børn eller voksne til at berøre sine kønsorganer
- Tvinger andre børn til at lege doktorleg
- Tvinger andre børn til at tage tøjet af
- Prøver at gennemføre samleje genitalt eller analt
- Prøver gentagne gange at putte ting ind i egen eller andres vagina/anus - på trods af smerte og/eller irettesættelser fra voksne
- Er tydeligt seksuelt indladende/opfordrende overfor voksne
- Seksuel kontakt med dyr

6 - 9 ÅR

- Får andre børn til at deltage i seksuelle aktiviteter ved at bruge fysisk tvang eller true dem
- Udøver seksuelle handlinger mod andre, der gør ondt
- Leger kønsrolle-lege på en vred og aggressiv måde
- Finder nemme ofre – fx andre børn der er svagere og lokker eller truer til seksuelle aktiviteter
- Reagerer på krise (fx vold i hjemmet) ved at foretage seksuelle handlinger på andre børn, der ikke deltager frivilligt
- Virker ligeglad selvom dets handlinger skader eller gør ondt på et andet barn, eller det andet barn tydeligt er ulykkeligt
- Udviser seksuel adfærd, der virker tvangsmæssig eller aggressiv
- Prøver at gennemføre samleje eller indføre genstande analt/vaginalt
- Når der er stor aldersforskel (fx 9-årig dreng, som udviser seksuel adfærd over for et 4-årigt barn)
- Er tydeligt seksuelt indladende overfor voksne eller andre børn
- Seksuel kontakt med dyr

Seksuel online adfærd

- Filmer sig selv under seksuelle lege
- Opretter sig selv med falske oplysninger, ang. køn, alder og seksuelle detaljer i chatfora for voksne
- Udleverer nøgenbilleder af sig selv via internettet og mobiltelefon og opfordrer andre til at gøre det samme
- Viser eller offentliggør foto eller film med sexindhold
- Udviser overdreven interesse for pornografi
- Viser væsentligt yngre børn pornografisk materiale

10 - 14 ÅR

- Når et offer fortæller om overgreb fx i form af orale, anale eller vaginale penetrationer eller anden intimiderende fysisk krænkelse
- Får andre børn til at deltage i seksuelle aktiviteter ved at bruge fysisk tvang eller true dem
- Udøver seksuelle handlinger mod andre, der gør ondt
- Leger kønsrolle-lege på en vred og aggressiv måde
- Finder nemme ofre – fx andre børn der er svagere
- Reagerer på krise (fx vold i hjemmet) ved at foretage seksuelle handlinger på andre børn, der ikke deltager frivilligt
- Virker ligeglad, selvom dets handlinger skader eller gør ondt på et andet barn, eller det andet barn tydeligt er ulykkeligt
- Når der er stor aldersforskel (fx 14-årig dreng, som udviser seksuel adfærd over for et 6-årigt barn)
- Tvinger eller presser andre til seksuel adfærd
- Beføler andre unge og voksne og virker blufærdighedskrænkende
- Seksuel kontakt med dyr
- Tager imod betaling eller gaver for seksuelle ydelser

15 - 18 ÅR

- Tvangspræget eller offentlig onani
- Fornedrer eller blamerer sig selv eller andre seksuelt via trusler, telefon, online medier, berøring
- Lokker/tvinger andre til at vise kønsorganer
- Samtale om specifikt seksuelt indhold med yngre barn
- Seksuel chikane, tvungen seksuel kontakt
- Sexuel aktivitet hvor der er uoverensstemmelse ift. alder og kognitivt funktionsniveau
- Seksuel kontakt med dyr
- Påfører sig selv eller andre genitale skader
- Tilbyder seksuelle tjenester mod betaling

Seksuel online adfærd

- Filmer sig selv under seksuelle lege
- Udviser overdreven interesse for pornografi
- Udlleverer nøgenbilleder af sig selv via internettet og mobiltelefon og opfordrer andre til at gøre det samme
- Søger efter porno med voldeligt indhold eller porno, der viser overgreb mod børn
- Viser væsentligt yngre børn pornografisk materiale
- Opretter sig selv med falske oplysninger, ang. køn, alder og seksuelle detaljer i chatfora for voksne

Seksuel online adfærd

- Udviser overdreven interesse for pornografi
- Udlleverer nøgenbilleder af sig selv via internettet og mobiltelefon og opfordrer andre til at gøre det samme
- Søger efter porno med voldeligt indhold eller porno, der viser overgreb mod børn
- Viser væsentligt yngre børn pornografisk materiale
- Opretter sig selv med falske oplysninger, ang. køn, alder og seksuelle detaljer i chatfora for voksne

Den professionelle tvivl

Tvivl er en vigtig drivkraft i arbejdet med mistanker om overgreb, og den kan være både konstruktiv og professionel. Det afgørende er, at man arbejder med tvivlen som et vilkår, så den ikke bliver en barriere for at handle. I den forstand er det professionelt at være i tvivl. Når der opstår en mistanke om overgreb, som ikke umiddelbart kan be- eller afkræftes, er det vigtigt, at man fastholder en åben tilgang og ikke på forhånd enten udelukker eller fastholder, at barnet har været udsat for overgreb.

Når der opstår mistanke om overgreb, skal man være opmærksom på, at der hos professionelle kan opstå forskellige reaktioner og handlinger. Det kan fx være benægtelse, bagatellisering, hjælpeløshed eller dramatisering. Ved at skabe faglig opmærksomhed på disse reaktioner og ved at lade dem indgå i den faglige refleksion minimeres risikoen for, at de påvirker de professionelles reaktioner og handlinger. Som ureflekteret reaktion kan de enten føre til handlingslammelse eller det modsatte.

Tavshedspligt og skærpet underretningspligt

Når der opstår bekymring, mistanke eller konkret viden om overgreb mod et barn eller en ung, træder nogle rent formelle regler i kraft. Som medarbejder er det vigtigt, at du er klar over, hvilke pligter du er omfattet af.

Som ansat i Odder Kommune er du underlagt både tavshedspligt og skærpet underretningspligt. Du har med andre ord pligt til at leve op til disse to begreber. Det er derfor vigtigt at være opmærksom på, hvad det indebærer.

Tavshedspligt betyder som udgangspunkt, at en sag ikke må diskuteres uden for personalegruppen. Tavshedspligt er reguleret i Forvaltningsloven og gælder for alle ansatte i den offentlige forvaltning. Det betyder mere konkret, at man som ansat er forpligtet til at

sikre, at fortrolige oplysninger, som man har fået kendskab til via sit arbejde, ikke videregives til uvedkommende. Manglende overholdelse af tavshedspligten kan straffes, og en leder er forpligtet til at reagere tjenstligt, hvis en medarbejder ikke overholder sin tavshedspligt.

Som offentligt ansat er du ligeledes omfattet af skærpet underretningspligt.

Skærpet underretningspligt

er reguleret i Barnets Lov og betyder, at man som ansat har pligt til at lave en underretning, hvis man får kendskab til, at et barn eller en ung har brug for hjælp fra de sociale myndigheder, eksempelvis hvis barnet eller den unge har været udsat for overgreb.

Tavshedspligten og underretningspligten kan umiddelbart synes modsigende. Det gælder, at underretningspligten tilsidesætter tavshedspligten – dvs. hvis du bliver opmærksom på forhold om overgreb, er du forpligtet til at lave en underretning. Herefter gælder tavshedspligten fortsat.

Personlig underretningspligt

Hvis du som medarbejder i Odder Kommune står med en mistanke eller konkret viden om, at et barn har været udsat for overgreb, skal du underrette din nærmeste leder herom. Hvis nærmeste leder ikke er til at træffe, skal du ringe opad i ledelseskæden. Det er herefter lederen, der foretager en vurdering af oplysningerne og herefter tager de nødvendige tiltag.

Det er dog vigtigt, at du er opmærksom på, at du som medarbejder i henhold til lovgivningen har et personligt ansvar. Det betyder, at hvis du har mistanke eller viden om, at et barn udsættes for overgreb, da skal du sikre dig, at din mistanke eller viden videregives til relevante myndighedspersoner i BUF også selv om din leder ikke mener, at der er grund til det. Du har altså en personlig pligt til at underrette. Endelig skal der gøres opmærksom på, at hvis en mistanke retter sig mod en af kommunens ansatte, herunder såvel medarbejdere som ledere, skal der rettes henvendelse til fagschefen og direktøren for Børn, Uddannelse og Kultur, som herefter indkalder krisestaben.

(Straffelov §152 - 152d og forvaltningslovens §27, stk. 1, påhviler den enkelte ansatte

Barnets Lov §133:

Personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv, skal underrette kommunen, hvis de under udøvelse af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage:

1. At et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte
2. Behov for særlig støtte på grund af de vordende forældres forhold.
3. Behov for særlig støtte på grund af barnets eller den unges ulovlige skolefravær eller undladelse af at opfylde undervisningspligten.
4. At et barn eller en ung under 18 år har været udsat for overgreb.

Orientering af forældre eller ej?

I forhold til orientering af forældre i en sag skal der sondres mellem to tilfælde. I det første tilfælde er den formodede krænker ikke en af forældrene. I dette tilfælde skal forældrene underrettes om sagen.

I det andet tilfælde er den formodede krænker en eller begge forældre. **I dette tilfælde er det afgørende, at forældrene ikke underrettes.** Dette er for at sikre, at forældrene ikke påvirker barnet / den unge i forhold til sagens videre forløb.

Det vil sige at:

Den formodede krænker er ikke en eller begge forældre:
Forældrene skal orienteres

Den formodede krænker er en eller begge forældre:
Forældrene må ikke orienteres.

Når Børn, Unge og Familier modtager underretning

24-timers vurdering, screening og evt. risikovurdering foretages samtidigt i sager, hvor der er mistanke eller viden om overgreb. Den type sager fører altid til en børnefaglig undersøgelse.

§ 5, stk. 2 og 3 og § 8: Barnets eller den unges ret til inddragelse og medvirken.

§ 6, stk. 1: Pligt til at oplyse barnet eller den unge om retten til bisidder.

§ 137, stk. 3: Ved underretning om overgreb mod et barn eller en ung skal der finde en samtale sted med barnet eller den unge. Ved underretning om overgreb mod et barn eller en ung fra forældrenes side skal samtalen finde sted uden samtykke fra forældremyndighedsindehaver og uden dennes tilstedeværelse.

Når du har sendt en underretning

§138. kommunalbestyrelsen skal senest 6 hverdage efter modtagelsen af en underretning bekræfte modtagelsen af underretningen over for den, der foretog underretningen.

Kommunalbestyrelsen skal orientere den, der har foretaget underretningen efter §133, om, hvorvidt den har iværksat en undersøgelse eller foranstaltninger vedrørende det barn eller den unge, som underretningen vedrører. Dette gælder dog ikke, hvis særlige forhold gør sig gældende.

Anonymitet og samtykkebehov

I princippet er de involverede parter i en sag anonyme, indtil det besluttes, at der er en sag, der skal handles på. Dvs. indtil da må sagen kun drøftes i anonymiseret form. Dette gælder også i forhold til drøftelser med Børn, Unge og Familier.

Skal parter ud over Børn, Unge og Familier og krisestaben orienteres om sagen, kræver dette samtykke fra forældre. Dette gælder eksempelvis, når en klasselærer eller pædagoger skal orienteres om en sag, de ikke er bekendt med, for dermed bedre at kunne støtte barnet.

Mistanke og konkret viden

Handlingsplanen ved en mistanke og ved konkret viden er meget ens. Derfor slås de to sammen i det følgende.

Mistanke forstås som mere end blot en bekymring. Mistanken kan formuleres f.eks. på baggrund af en tidsobservation af barnet, barnets adfærd, barnets eget udsagn om hændelser, der har fundet sted eller viden, man har erhvervet sig på anden vis.

Konkret viden om, at et barn har været udsat for et fysisk overgreb begået af en eller flere personer, kan ligeledes opnås på flere måder. Den konkrete viden kan f.eks. komme fra direkte udsagn fra barnet, udtalelser fra vidner eller en tilståelse fra krænkeren. Her er der med andre ord mere viden end blot mistanke om, at en hændelse har fundet sted.

Der sondres mellem tre typer af sager:

- 1) bekymring
- 2) mistanke
- 3) konkret viden

En bekymring er den mildeste form, mens konkret viden er den hårdeste form. Der skal reageres forskelligt alt efter, hvor sikker man er i sin sag, hvorfor de tre typer her gennemgås efterfulgt af en beskrivelse af, hvordan man skal handle på dem. Først præsenteres de tre typer kort i nedenstående tabel.

	Bekymring	Mistanke	Konkret viden
Beskrivelse	En bekymring skal forstås som en diffus oplevelse af, at noget er galt	En mistanke er stærkere end en bekymring og kan baseres på eksempelvis observation af barnet, indirekte udsagn fra barnet eller direkte udsagn fra barnet om en hændelse	Konkret viden er, når du ved, at en hændelse har fundet sted. Dette kan bygge på eksempelvis vidners forklaring, fund ved lægeundersøgelse eller en tilståelse
Handling	Du skal observere barnet og dets omgivelser med henblik på at analysere bekymringen. Du skal drøfte din bekymring med din nærmeste leder	Du skal formulere mistanken skriftligt og kontakte din nærmeste leder. Barnets beskyttelsesbehov skal overvejes og drøftes	Du skal formulere din viden skriftligt og kontakte din nærmeste leder, der videre skal underrette rette vedkommende

Gode huskereglere til medarbejdere og ledere

I en travl hverdag, hvor man skal have fokus på mange andre ting, kan det virke voldsomt at skulle have denne beredskabsplan i tankerne.

Du kan især have følgende gode huskereglere i baghovedet.

”Lederens 10 bud”

Som leder kan du især huske på følgende 10 væsentlige punkter i forhold til en bekymring, mistanke eller konkret viden om overgreb.

Du skal:

- sikre dig, at der sker underretning, og at der er skriftlighed omkring sagen
- orientere fagchefen eller direktøren for Børn, Uddannelse og Kultur, hvis det er en kommunal ansat, som mistænkes
- orientere personalet, men overvej om al personale skal orienteres, hvornår og hvordan
- overholde din tavshedspligt
- som leder deltage i samtaler med forældre, hvis der er sket / skal ske underretning
- sørge for støtte og supervision til dine medarbejdere og dig selv
- huske medarbejdernes velfærd
- sikre dig, at der sker erfaringsopsamling
- få lukket sagen ordentligt
- gennemgå beredskabsplanen årligt med dine medarbejdere
- gennemgå beredskabsplanen med nye medarbejdere.

”Medarbejderens 5 bud”

Som ansat kan du især huske på følgende fem væsentlige punkter i forhold til en bekymring, mistanke eller konkret viden om overgreb.

Du skal:

- orientere din leder
- sikre dig, at der sker underretning jf. din underretningspligt.
- overholde din tavshedspligt
- bevare fokus på barnets omsorg
- huske at bede om støtte og supervision i forhold til din egen reaktion
– husk at der er et kriseberedskab

Uddybende overvejelser for lederens opgave

Som leder vil der opstå en række overvejelser i en situation, hvor der er enten bekymring, mistanke eller konkret viden om et fysisk overgreb mod et barn. I det følgende gives nogle pejlemærker og overvejelser, der vil være relevante at gøre sig i situationen.

Helt overordnet er det afgørende, at du sikrer den nødvendige skriftlighed. Dette skal gøres fra start og ligeledes løbende i sagen.

Derudover er det afgørende, at indtil andet besluttet, så er det internt udelukkende lederen samt implicerede medarbejdere, der har viden om sagen. I aftaler det, der er nødvendigt at gøre i forhold til den beslutning, der er truffet i aftalen Ledelsen, efter aftale med fagchef, direktør eller kriseledelsen.

Dvs. følgende pejlemærker:

- Sikre den nødvendige skriftlighed
- Kun leder og implicerede medarbejdere har viden om sagen indtil andet besluttet
- Handle efter beslutning truffet af direktøren for Børn og Unge eller krisestaben

I forhold til personalet

I forhold til personalet er der nogle ting, der er væsentlige at overveje. For det første er det vigtigt at holde øje med, om hændelsen er for vanskelig at rumme for enkelte medarbejdere, som derfor kan have brug for en samtale. Helt konkret skal det sikres, hvis ansatte bliver særligt berørt, at hver enkelt kommer godt hjem og ikke er alene, eller at de har nogen at ringe til / blive ringet op af.

I situationer, hvor en intern medarbejder er involveret i sagen, drøftes det i krisestaben, om der skal afholdes personalemøde, og det aftales, om der skal være deltagelse fra Børn, Unge og Familier. Endvidere skal det overvejes, om der er behov for at tilbyde krisehjælp til personalet.

I forhold til barnet

I forhold til barnet / den unge er det væsentligt, at der hele tiden holdes fokus på barnet. Det er endvidere vigtigt, at de voksne ikke afhører barnet / den unge, da dette er afgørende for sagens efterforskning og for sikring af bevismateriale.

Der skal dog hele tiden være en voksen til rådighed, som er lyttende, omsorgsfuld og har kendskab til, hvad barnet skal igennem. Det er vigtigt, at samtaler med barnet / den unge tilpasses vedkommendes udvikling, og det skal ske med et passende sprogbrug i forhold til den konkrete oplevelse.

Vedr. sager hvor en medarbejder er mistænkt

I de tilfælde, hvor en sag involverer en medarbejder, skal medarbejderen naturligvis informeres om anklagen samt konsekvenserne heraf. Endvidere skal medarbejderen vejledes i muligheder for at få hjælp. Her kan eksempelvis nævnes henvisning til vedkommendes faglige organisation og henvisning til psykologhjælp.

Desuden skal det sikres, at medarbejderen ikke er alene, men får hjælp fra en 3. person, samt at medarbejderen løbende får information om sagens udvikling og kendskab til, hvordan der informeres til de øvrige parter. Normalt vil der ske det, at medarbejderen fritages for tjeneste. I så fald skal der ske inddragelse af nøgler m.m. til institutionen for at sikre, at eventuelle spor, beviser og lignende ikke fjernes.

I forhold til forældregruppen vurderes det i samarbejde med kriseledelsen om der skal holdes et forældremøde. Direktøren deltager i dette møde sammen med institutionslederen og bistås af BUF I forhold til skole-/institutionsbestyrelsen giver lederen en anonymiseret orientering til formanden om sagen, hvis der er tale om begrundet mistanke.

Som leder skal du ikke

- Sætte en undersøgelse i gang af nogen art
- Kontakte andre end Børn, Unge og Familier og direktøren for Børn, Uddannelse og Kultur
- Tage stilling til, om en mistænkt ansat skal fritages fra sin stilling
- Tale med pressen; al henvendelse fra pressen henvises til direktøren for Børn, Uddannelse og Kultur eller den af kriseledelsen udpegede talsmand

En skriftlig underretning skal indeholde følgende:

- Barnets navn og cpr. nummer
- Øvrige relevante, faktuelle oplysninger om barnets forhold
- Baggrund for underretningen: Oplysninger om tid, sted, kildeangivelse, handlingsgrundlag etc. Gør dette så detaljeret og konkret som muligt
- Barnets udvikling generelt: Fagligt, socialt og personligt
- Samarbejde med forældrene
- Barnets egne udsagn, hvis barnet har fortalt om overgreb
- Barnets trivsel, bekymringsadfærd
- Eventuelt andet med relevans for sagen

Vær opmærksom på ikke at anvende synsninger, tolkninger og analyser.

Sager startet af andre end kommunen

I visse tilfælde kan en sag være startet af andre end kommunen. Dette sker f.eks., hvis forældre til et barn i en daginstitution vælger at lave en direkte politianmeldelse af en af kommunens medarbejdere uden først at informere kommunen.

Et andet eksempel kan være store børn eller unge, som selv henvender sig til politi eller andre myndigheder uden for kommunen og beretter om misbrug. Politiet kan også selv have foretaget efterforskning uden, at det har været på opfordring af kommunen, eksempelvis af børneporno på internettet, og på den måde finder frem til en nuværende eller tidligere ansat, som arbejder med.

Det er vigtigt, at kommunen også har et beredskab til sådanne sager. I Odder er beredskabet i disse sager, at fagchef eller direktør modtager henvendelse og vurderer, om kriseledelsen skal indkaldes.

Håndtering af større sager med medieinteresse

Som udgangspunkt er sager om overgreb mod børn eller unge meget omkostningsfulde for de involverede parter, og kendskab til sådanne sager skal ikke være større end absolut nødvendigt.

Der kan dog være sager, hvor medierne af forskellige årsager kan have en interesse. Når det skønnes at være tilfældet, underrettes direktøren for Børn, Uddannelse og Kultur. Det er direktøren eller kriseledelsen, der står for håndtering af medieinteressen.

Kriseledelsen

Kriseledelsen eksisterer, men den er kun aktiv, når sager nødvendiggør det. Det er direktøren for Børn, Uddannelse og Kultur, der afgør, om en given sag nødvendiggør, at kriseledelsen aktiveres. Det er ligeledes direktøren for Børn, Uddannelse og Kultur, der vurderer behovet for at informere den øvrige direktion samt borgmesteren.

Krisestaben består af følgende medlemmer:

- Direktøren for Børn, Uddannelse og Kultur
- Sekretariats- og HR-chef
- Kommunikationskonsulent
- Den pågældende institutionsleder / eventuelt institutionsleder
- Leder af Børn, Unge og Familier
- Eventuelt jurist
- Ad hoc medlemmer kan involveres, hvis den enkelte sag nødvendiggør det
- Eventuelt underretter

Kriseledelsen har til opgave at vurdere sagen og den hændelse, sagen drejer sig om. Derudover er det kriseledelsens opgave at koordinere og håndtere indsatsen i forhold til de berørte.

Det kan være relevant at overveje, hvilken indsats, der er behov for i forhold til grupperne:

- Børn
- Forældre
- Personale (både eventuelt mistænkt og det øvrige personale)
- Bestyrelse på skolen / institutionen / klubben
- Politikere
- Medier
- Andre involverede
- Politi

Dagsorden for krisestabens første møde

Her følger et forslag til dagsorden for krisestabens første møde i en sag:

1. Deltagere og referent
2. Situationen opridses
3. Opgaver
4. Udpegning af kriseleder, stabschef og presseansvarlig, evt. udpegning af talsmand
5. Fastlæggelse af behovet for organisation (daglig organisation, skeletbemanding etc. Evt. behov for kriseseledelse jf. kommunens overordnede beredskabsplan)
6. Bemanding (afgivelse og omfordeling af personale hvis nødvendigt)
7. Identifikation af relevante samarbejdspartnere, herunder både interne og eksterne. Ansvar for kontakten til disse uddelegeres
8. Koordinere med politiet, hvis politiet er involveret
9. Tiltag over for de direkte berørte (børn, forældre, mistænkt, personale etc.)
10. Orientering (forældre, børn, mistænkt, personale, bestyrelse, fagforening, politikere)
11. Særlige procedurer
  - a. Modtagelse og fordeling af informationer (evt. omdirigering af mails til kriseledelsen medlemmer, oprettelse af krise-mailboks)
  - b. Log
  - c. Iværksættelse af rapportering fra decentrale enheder
12. Evt. status vedr. tværgående stabe og andre krisestyringsfora
13. Krisekommunikation, herunder etablering af call-center, opdatering af kommunens hjemmeside og eventuelt institutioners hjemmeside, talsmand
14. Erfaringsopsamling
15. Eventuelt
16. Opsummering af væsentlige beslutninger
17. Næste møde

Forebyggelse og tidlig opsporing

Det er en vigtig faglig opgave at forebygge, at børn og unge bliver udsat for overgreb, det vil sige at forhindre, at overgreb overhovedet finder sted, eller at overgrebene gentager sig.

Forebyggelse og opsporing af overgreb mod børn og unge foregår typisk i det direkte pædagogiske arbejde med børnene og de unge, f.eks. i dagtilbud, på skoler, fritidstilbud eller i døgntilbud. Opgaveløsningen kan styrkes ved et systematisk fokus på forebyggelse og opsporing af overgreb og en åben kultur i personalegruppen. Det er et ledelsesmæssigt ansvar at facilitere drøftelser og beslutninger, så det forebyggende og opsporende arbejde ikke udelukkende beror på den enkelte fagpersons tilgang, normer og værdier.

Alle nuværende medarbejdere skal være bekendte med beredskabsplanen. Alle nyansatte medarbejdere skal introduceres og have udleveret beredskabsplanen. Beredskabsplanen skal være let tilgængelig på kommunens hjemmeside.

Alle institutioner, dagtilbud, skoler samt Sundhedsplejen er forpligtet til at lære barnet og den unge om rettigheder, egne grænser, krop, samt være opmærksom på barnets digitale liv og færden på de sociale medier. Endvidere seksualundervisning tilpasset barnets alder og behov, samt oplysning om hvor barnet eller den unge kan søge yderligere oplysninger. Der er nedenfor henvist til forskellige organisationer og platforme.

Ansættelser og introduktion til nye medarbejdere

Skolen eller dagtilbuddets regler, rammer og forebyggelsespolitik kan med fordel tænkes ind i forbindelse med ansættelse af nye medarbejdere. I kan vælge at præsentere kandidater til stillingen for en case, hvor I får mulighed for at stifte bekendtskab med personens grænser, normer og værdier i arbejdet med børn. Samtidig får I sendt et tydeligt signal til ansøger om, at I lægger vægt på en åben og faglig kultur i jeres institution, hvor normer og værdier drøftes i et fagligt fællesskab.

Når der er valgt en kandidat til den ledige stilling, skal der indhentes referencer, børne- og straffeattest efter gældende regler. Ved nyansættelser er det vigtigt med en grundig introduktion til de regler, rammer og politikker, der arbejdes ud fra i institutionen.

Tidlig opsporing – den organisatoriske og ledelsesmæssige opgave

Det kan være en vanskelig og kompleks opgave at opspore overgreb mod børn. Det er derfor vigtigt, at fagpersoner har faglig viden, dels om hvilke forhold de skal være opmærksomme på, dels om de processer der indgår i afdækningen af et overgreb for såvel fagpersonen som barnet.

En tidlig opsporing forudsætter, at fagpersoner, der har med børnene at gøre i hverdagen, opfanger de tidlige tegn på mistvivsel, tager bekymringer alvorligt og handler på deres bekymring.

Det er et ledelsesmæssigt ansvar at sikre, at fagpersoner har denne viden og tilbydes den fornødne faglige støtte, så de er klædt på til at være i kontakt med og støtte barnet, når der er mistanke om, at barnet har været udsat for overgreb. Hvis medarbejderne ikke har konkrete erfaringer med at opspore overgreb, kan det være nødvendigt at igangsætte systematisk kompetenceudvikling. En måde at støtte medarbejderne på er at tilbyde sparringsmuligheder.

Forebyggende kapacitetsopbygning i organisationen

Medarbejdere med direkte kontakt til børn og unge er ofte de første, som konfronteres med bekymringstegn og adfærdsændringer. Det er derfor vigtigt, at medarbejdere i Odder Kommune har redskaberne til at handle og tage hånd om en bekymring.

Professionelle og andre samarbejdspartnere i Odder Kommune, har derfor mulighed for at anmode om et opmærksomhedsoplæg om den forebyggende og opsporende indsats mod vold og overgreb.

Opmærksomhedsoplægget er egnet til fx personalemøder med efterfølgende drøftelser og egen praksis.

LINKS OG HENVISNINGER

HENVISNINGER

Børns Vilkår

- [digitale krænkelser](#)

Red Barnet

- [forældre - leksikon - grooming](#)

- [forældre - leksikon - sextortion](#)

Socialstyrelsen

- [om fysiske og psykiske overgreb](#)

- [om seksuelle overgreb](#)

Social - og Boligstyrelsen

- [den professionelle tvivl](#)

- [vold i nære relationer - hvordan skal du handle](#)

Barnets Lov

- [håndbog om barnets lov](#)

Kommunal beredskab

- [en guide til kommuner](#)

[Retsinformation- Psykologisk vold](#)

[Bekendtgørelse af Straffeloven](#)

[Underretningsblanket Børne - Familiecentres hjemmeside](#)

[Bekymringsbarometer Januscentret](#)

NYTTIGE LINKS

[Børns Vilkår](#)

[Sexlinjen](#)

[Sex og Samfund](#)

[sletdet - Red Barnet](#)

[Privat Snak](#)

BILAG

ACTIONCARD FOR DIGITALE KRÆNKELSER

Vær opmærksom på

- At sagen kan udvikle sig meget hurtigt i den digitale verden, og at der derfor er behov for hurtig handling, særligt omkring at stoppe krænkelsen, dokumentere krænkelsen og sikring af materialet
- Professionelle, ud over politiet, skal ikke gemme materiale på egen telefon eller lignende
- SSP-konsulenten kan altid inddrages til rådgivning eller nærmere hjælp til håndtering.

Vurder krænkelsen

Afdæk:

Krænkelsen skal afdækkes før den kan vurderes - anvend konkrete spørgsmål; Hvem er involveret, hvad er der sket, hvor er det sket, hvor gamle er de involverede, hvor langt er den aktuelle deling nået ud osv.

Vurder:

De relevante professionelle og ledelsen på skolen eller uddannelsesinstitutionen vurderer krænkelsen. Involver eventuelt SSP konsulenten. Det skal vurderes, om der er tale om en situation, der bør ende med en politisag, underretning eller pædagogisk håndtering.

Inddrag:

Er den krænkede umyndig skal forældrene, i udgangspunktet involveres hurtigst muligt. De professionelle hjælper den krænkede / de krænkede med at involvere deres forældre. Kontakt forældrene for at sikre, at de ved, hvad der er foregået, og hvordan hændelsen kan have indflydelse på deres barn. "Dokumenter" og "Stop krænkelsen" kan i enkelte tilfælde komme før forældreinddragelse. Er den krænkede myndig vurderes det i samråd med denne, hvem der med fordel kan involveres.

Dokumenter krænkelsen

Gem:

Den krænkede og/eller forældrene bør hjælpes til at dokumentere og gemme: screenshots, videooptagelse, beskeder fra krænker eller venner og bekendte, som skriver om krænkelsen, navne på dem, der er involveret (krænkerne og eventuelt andre ofre). Professionelle, udover politiet, skal ikke gemme materiale på egen telefon eller lignende.

Noter:

I krænkelsesager med mange involverede eller mange hændelser, kan det være en fordel for den professionelle, at få forældrene til den krænkede til at skabe overblik ved at notere forløbet med hvem, hvad, hvor og tidsangivelser.

Stop krænkelsen

Stands krænkelsen:

Gå ind på www.SletDet.dk og se hvordan. SletDet Rådgivningen hjælper børn og unge under 18 år samt forældre, pårørende og fagpersoner med at håndtere digitale krænkelser og ubehagelige oplevelser på nettet.

Kendt Krænker:

Er sagen af en karakter, der kan håndteres pædagogisk internt på skolen eller uddannelsesinstitutionen, tages der kontakt til krænkeren og dennes forældre (hvis umyndig) og eventuelt delt materiale anmodes/ kontrolleres slettet og krænkende adfærd bringes til ophør. Er der tale om en sag, hvor der sker politianmeldelse tager politiet over på indsatser. SSP konsulent kan konsulteres ved tvivl.

Ukendt Krænker:

Når dokumentationen er sikret, bør den professionelle vejlede og støtte den krænkede, og dennes forældre ift. at forsøge, at få slettet materiale, der evt. er delt på hjemmesider eller sociale medier. Kontakt evt. www.SletDet.dk for at få rådgivning og hjælp.

Krænkelser på tværs af kommuner:

Er sagen af en karakter, der kan håndteres pædagogisk, samarbejdes der i SSP-regi mellem skolerne internt i kommunen for at få stoppet den digitale krænkelse. Er der tale om behov for samarbejde regionalt eller nationalt anbefales det, at rådføre sig med SSP konsulenten ift. retslig regulering af et samarbejde.

Anmeld krænkelsen

Politianmeldelse:

Den professionelle kan støtte og anbefale en anmeldelse, men i udgangspunktet er det forældrene og/eller den krænkede der anmelder. Selve anmeldelsen: Kontakt Odder nærpolti på tlf, mød op på politistationen i åbningstiden, telefonisk henvendelse til Østjyllands politi på 114 eller anmeld på nettet: Politi.dk/anmeld under fanen seksualforbrydelser (Her kan evt. film og billeder også uploades hvilket er strafrit ifm anmeldelse). I tilfælde med vold eller overgreb skal kommunens beredskabsplan iværksættes.

Forsikringsanmeldelse:

Den professionelle bør anbefale, at den krænkede eller dennes forældre undersøger, om de skulle være dækket af deres egen forsikring ift. hjælp.

Behandl krænkelsen

Hjælp de relevante:

Det bør vurderes om den krænkede, dennes forældre og eventuelt krænkeren har brug for hjælp ud over, hvad skolen/uddannelsesstedet kan tilbyde. Vurder om krænkelsen giver anledning til en underretning til sociale myndigheder. Der kan evt. henvises til www.Slet-Det.dk

Håndtering af omgivelserne:

Der bør, i samarbejde med den krænkede og forældrene, være opmærksomhed på og vurdering af, hvorvidt klassekammerater, skolen og/eller forældre orienteres om krænkelsen. Går den krænkede og krænker på samme skole/uddannelsessted giver dette eventuelt anledning til særlige tiltag.

Ligeledes bør der være opmærksomhed på, hvorledes en eventuel presseinteresse for krænkelsen håndteres.

Intern kommunal håndtering

Der kan spares med SSP-konsulenten m. fl. ift. helhedsperspektiv på sagen, koordination mellem de involverede professionelle o.l. Der skal vurderes, om der skal informeres opad i systemet - og det skal der, hvis der vurderes at være presseinteresse, politisk interesse eller anden alvorlighed i sagen.

Der skal afdækkes om der er behov for en kommunikationsstrøm mellem fagpersoner og ledelse.

Efterbehandling:

Det bør vurderes hvorvidt, der er behov for nye tiltag, der kan modvirke at noget tilsvarende sker i fremtiden.

Note: Actioncard'et er udarbejdet på baggrund af materiale fra nationale "DELT kurser", sponsoreret af TRYG fonden og DKR og herefter koordineret med bl.a. Red Barnet, Medierådet for børn og unge, Center for digital pædagogik og SSP-samrådets fagudvalg for digital dannelse. Vers. 1.0 Maj 2023.

Til kommunale sagsbehandlere:

OVERGREB MOD BØRN

Vejledning omkring samarbejdet
mellem kommune og politi i sager
om overgreb mod børn

ØSTJYLLANDSPOLITI

HVAD SKAL VI VIDE?

Det er en stor hjælp i forhold til efterforskningen, hvis I sammen med anmeldelsen indsender:

- Kort resumé af sagen
- Relevante underretninger
- Journalnotater fra underretnings-samtaler, børnesamtale og andet relevant materiale om barnet
- Oplysninger om andre børn i familien.
- Oplysninger om tidligere bekymringer om overgreb
- Alder, bopæl, forældremyndighedsoplysninger og andre faktuelle oplysninger om barnet og forældrene
- Navn og (direkte) telefonnummer på kontaktperson hos kommunen

Send altid anmeldelsen, inkl. bilag, som pdf-fil.

INDSEND EN ANMELDELSE

En politianmeldelse skal sendes via mail til:

ojyl@politi.dk

Skriv "Att. Sektion for personfarlig kriminalitet" i emnefeltet i sager om børn i alderen 0-14 år.

Send altid anmeldelsen, inkl. bilag, som pdf-fil

SPØRGSMÅL

Hvis du er i tvivl eller har spørgsmål er du velkommen til at kontakte:

Fagansvarlig Poul Erik Christensen
Efterforskningscenteret, Sektion for personfarlig kriminalitet
Østjyllands Politi
Telefon: 2270 1271

I kan også kontakte os døgnet rundt på telefon 8731 1448.

FØR ANMELDELSEN

Nogle gange er det forældre, barnet selv eller andre, der anmelder en sag om overgreb til politiet. I de tilfælde kontakter politiet den relevante kommune.

Oftest er det dog kommunen, der bliver bekendt med muligt overgreb. I de tilfælde bedes I inden anmeldelse kontakte os til en dialog om:

- anmeldelsen
- samarbejdet mellem politi og kommune

I mange tilfælde vil vi anbefale jer at afholde en børnesamtale for at kvalificere grundlaget for vurdering af sagen. Her er det vigtigt, at I kun stiller barnet åbne spørgsmål. Det må altså ikke være en egentlig afhøring af barnet.

Samtalen skal altid skrives ned. Skriv gerne spørgsmål til og svar fra barnet i direkte citat og med brug af barnets egne ord

Når I anmelder en sag til politiet, giver I også besked til Børnehus Midt, som herefter koordinerer det videre forløb.

STIL ALTID ÅBNE SPØRGSMÅL

Vær opmærksom på at stille åbne spørgsmål til barnet. Åbne spørgsmål nedsætter risikoen for påvirkning af barnet. Dermed øges barnets troværdighed.

Åbne spørgsmål

- **A. Åbne spørgsmål**
Fx "Hvad var det der skete?"
- **B. Fokuserende**
Fx "Hvordan har du det, når du er hjemme hos din far/mor?"
- **C. Multiple choice (valgmuligheder)**
Fx "Var i på dit værelse eller i køkkenet?"
"Var du nøgen, eller havde du tøj på?"
- **D. Ja/nej-spørgsmål**
Fx "Hadde du tøj på?", "Slog han dig på armen?"
- **E. Ledende spørgsmål**
Fx "Han tog dit tøj af, ikk'?"
Og så slog han dig på armen?"

Lukkede spørgsmål

SAGSBEHANDLING

Alle sager om overgreb mod børn fra 0-14 år visiteres af en fagansvarlig i Sektionen for personfarlig kriminalitet. Det vil typisk være sager om vold eller seksuelle overgreb.

Efter en konkret vurdering sendes sagen videre til en lokal sagsbehandler ved politiet. Kontakt derfor den lokale sagsbehandler efter den indledende fase.

NÅR BARNET BOR HOS MISTÆNKTE

Vær særlig opmærksom, hvis barnet bor hos mistænkte, eller hvis mistænkte har forældremyndigheden.

Af hensyn til den politimæssige efterforskning bedes I:

- Kontakte os, inden I orienterer den mistænkte om underretning til kommunen eller en politianmeldelse.
- I forbindelse med underretning af forældre for vurdering og udfærdigelse af sikkerhedsplan bør I kun videregive overordnede oplysninger fra underretningen og børnesamtale, fx at barnet har talt om fysisk hårdhændet behandling.

Ved alvorlige tilfælde bør der iværksættes sikkerhedsmæssige foranstaltninger, evt. midlertidig anbringelse udenfor hjemmet, for at skabe sikkerhed for barnet.